

לא א מיי פ"ה מלכות שנת
הגלגל נא:
ל"ב ב שס ה"י י"ט כ:
ל"ג א שס הלכה נא:
ל"ד ד מיי פ"ה מלכות שניית
שפור ה"י: שופ"ט אר"ח
סימן מרח"ט ט"ף כ:

מוסף רש"י

הכנים ורזיון הן. שכלם היו
בני מורה ומרס"ה (ע"ל ב.)
דבין שנתם לעבודה צדוע
שלמזכו הלכות קודש (שד"ח)
ק"ג. שלש להבטיל את העם
ממלאכה. דמפגש נבליה
במה מלתיקן (ע"ל ב.)
ושלש להבדיל בין קדש
להודיע יום הולדת
שחשבו וס עממה חיון הקולע
ממלאכה (ש"ב ג.) שבות
קריבה. של יו"ט עמ"א או
של אותה שנת עמ"ה עמ"ה
לנו גמ"ט נמקש (פסחים י"ח).
תוקעין. א"ט"ס שם ק"ס יו"ט
היה ואין צו ממלאכה. תוקעין
להבדיל ממלאכה אהל נפש
(חז"ל ב.). ולא מבידילין.
מפני שנתם חמור מן היום
(ש"ס). מוצאי שבת. מן היום
מנוצלי שבת (ש"ס). מבידילין.
לפי שהיו חמור מן היום
תוקעין אף מן (ש"ס).
הדרן עלך ואלו קשרים

מוסף תוספות

- א. כשהק"ל יוצא. מן היום.
- ב. כגון יו"ט שחל להיות
בערב"ש. מוסף ה"ש. ג. שהוא
דבר ידוע. מוסף ה"ש.
- ד. היות"כ שחל להיות
בערב"ש. י"ל משר"ה לא הו'
צריכי לתקע. מבידילין.
ה. כמו שתוקעין ביום"ט שחל
להיות בערב"ש. מוסף ה"ש.
- ו. ה' ויודע"ם. מוסף ה"ש.
ז. ליהו"כ. רע"ט. ח. דהו'
שבת חמור ט"פ. רע"ט.
ט. דהיינו עירפ"ל לן שחל
ש"ט. הו"י מלמ"ה דמביא
לשנה זו גופא. י"ל הדבילה
אפי' על הכוס לא עבדא
פרוסם לרבים. דכל חד וחד
מבידיל בביתו. רע"ט.

רבינו הגאון

כי הוינן בבבל הוה אמרינן הא
דתינו יו"ט שחל להיות ערב
שבת לא הוה תוקעין. ובמוצאי
לא הוה מבידילין. דבריו
הכל היא. כלומר מפני מה
תוקעין בערב"ש כדי להבדיל בין
המלאכה. כיון שע"ש יו"ט
הוא אין שם מלאכה שצריכי
תקיעה להבטילין. וכן הברלה
כדי להחיר העם למלאכה,
וכיון שמוצאי יו"ט אין
בו החר מלאכה לפרקין אין
צריך להבדילה. וא"ר יוצא
כי סליקי להוה ואשכחתי
ליהודה בריה דר"ש בן פוי
דאמר הוה מתניין לר"ע ר"א
דהא שני ליה בין שבת ליהו"כ.
דהא לא חלבי שבת קריבין
ביו"ט ולא של יו"ט בשבת,
לפיכך לא צריך הירא בין היא
לחא. אלא לר"ש ישמעאל השני
ליה. ליתקע בשבת ליהו"כ
לדלוח הכיחא לבתניס הקהרב
מה שנתר מחלבי שבת. וא"ל
ר' יוצא אפילו לר' ישמעאל
דשני ליה בין שבת ליום
הכיפורים. הכנים ורזיון הן
ויודעין שחלבי שבת קריבין
ביו"ט לפיכך לא בעי תקיעה
באבדילתא. איגו דכתיבס ורזיון
הן. והתנן ג' להבדיל בין
[קודש] לחול. ושנינן הא
דתנן להבדיל בין קדש לחול
אינה שנויה לגבי כתיבס אלא
הוה דרשינן ליה בין קדש לחול
ההם כיומא לענין ברבש"ט של
הזב ששעת הלילי על פתח
ההיכל להודיע ע"ק"ש. דלאו
לכתיבס איזעבדי. וא"ר לשרא
עמ"ה דברוש"לים. הגא נמי
תקיעה לאו לכתניס היא אלא לשאר
מן המנחה ולמעלה. דהא ק"ל
בשבת אסור לקנב ירק ולהניח
לערב משום בורר. ואמרין (ע"ל
ג.) אב"י בורר וכו' אלא לתר
בורר ומניח אלתר אבל שלא
לקנב מן המנחה ולמעלה
לנהני (במוצאי) [למוצאי] יו"ט.
ומפיק רב יוסף לפי שאין דוחין
שבות להחיר. פ"י תקיעה אסורה
ביו"ט כתיבס להחיר קניבת ירק.
אי הוה איכא מילתא למיטרא
משום מלאכה [נהו] דדחי שבות
תוקעין. אבל למישרא קניבת
ירק לא דחו שבות ותקע. רב
שישא בריה דרב אידי אמר
שבות קרובה התירו שבות
רחוקה לא התירו. פ"י אפילו
תימא דוחין שבות להחיר
מיידי דתיה ליה שבות למיעבדי
בקרובה דוחין שבות (משום)
להחיר. אבל מידי רחוקה לית
ליה למיעבדי בקרובה אין
דוחין שבות להחיר. וקניבת
ירק ביו"ט [אסורה] אלא מן
המנחה ולמעלה. איני והתנן
יו"ט שחל להיות ע"ש תוקעין
ולא מבידילין ולא תוקעין.
ואי אמרת רשות קרובה
החיר. ליתקע במיעל יו"ט
שחל להיות לאחר שבת. כי היכי

ליתקע כי היכי דלידעו דחלבי שבת קריבין ביום הכפורים.
הן תקיעה בע"ש קאמר כדפירש בקונטרס אבל יו"ט
שחל בלחד בשבת לא תקעי במוצאי שבת להודיע שיה"כ הוא קל
לדברנה מתוך התקיעה יהא נראה שהוא חמור דכל תקיעות
שמוקעין בע"ש או ע"ש תוקעין^א
בכניסת חמור^ב ולהכי אמר בסמוך
י"ט שחל במוצאי"ש מזדילין ולא תוקעין
ולא תקעי להודיע דחלבי שבת קריבין
ביו"ט ומיהו התם דבר ידוע הוא ש"ש
קיל הוא משבת והא דפרין עלה
בסמוך ואמאי ליתקע כי היכי דלידעי
דשרי שמיטה לאלתר אותה תקיעה
אינה אלא להודיע שהוא לילה ולא
להודיע ש"ש קל הוא משבת^ג והא
דלג קאמר הכא ליתקע כי היכי
דלידעו דחלבי יו"ט אין קריבין
בשבת^ד דהא כי לא תקעיה^ה נמי מממת^ו
שבת^ז ויו"ט שוין און קריבין של זה
זוה אס כן התקיעה אינה מוכח
שלא יהיו קריבין של יו"ט בשבת והא
נמי לא בעי למיפרך ולהבדיל במוצאי
שבת דלידעיה^ח דחלבי שבת קריבין
ביו"ט^ט דהא אפי' מזדיל צבית הכנס'
בצנים אין פרסום בצדלה כמו
תקיעה^י:

וליתקע כי היכי דלידעו דשרי
בקניבת ירק. ה"ה
דהוה נמי למיפרך אליבא דר' ישמעאל
ליתקע כי היכי דלידעו שמעינן את
המטות מיו"ט בשבת אלא נימא ליה
למיפרך לכו"ע:

אמר רב יוסף דפ"י שאין דוחין
שבות אהתיר. לעיל כי
פרין ליתקע כי היכי דלידעו דחלבי
שבת קריבין כו' לא הוה נמי לשנויי
הכי דאין זו התרה מה שממירין
להקריבם אלא חומרה הוא שיקטירו
האימורים ולא יצאו לידו נותר וש'
חומרה צדק שחייבין להקטירם:
אלא בקניבת ירק. נראה לר"י
לחטמתה צלמלא הוא

דאי מדאורייתא ביו"ט נמי ליתקע
והא דאמר צפרק כלל גדול (ע"ל ע"ג.)
האי מאן דקניב סילקא חייב שמיס
התם מיידי במחזור והכא איירי
במלוש כדפירש בקונטרס ולא דמי
להא דאמר צפרק כלל גדול^א האי
מאן דפריס סילקא חייב משום טוחן
התם מפריס כשעשה תמיכות דקות
מלח והכא מיידי כשעשה תמיכות גדולות:
לעולם דאורייתא
וקניבת ירק דצרייתא היינו שעושים דק דק
דמי לטוחן א"י במחזור: וע"ל **ואמאי**
ליתקע כי היכי דלידעו דשרי בשחיטה.
לא להודיע ד"ש קיל אלא להודיע שהוא לילה וכן
אומר ר"י מה שתוקעם במוצאי יו"ט אינו אלא
להודיע שהוא לילה ויאכילו את צנייהם
שהמענו וגם להכין סעודה מוצאי יו"ט
שהיא כעין יו"ט^ב כמו יוסף הפייטן^ג אחר
גמר מיצוי אכול צדאי ורצוי ולא
ממחזירים שכחו צהן התקיעה וזכר ליוצג
כי למה תוקעין בכל שנה ושנה וכו' היה יוצג
בכל שנה ושנה:

הדרן עלך ואלו קשרים

כי הוינא בצנל כשלמדי תורה צנל קודש
שעלימי לא"י: לא היו סוקעין. שש
תקיעות שמוקעין בע"ש^א להבטיל ולהבדיל
משום דיו"ט קדוש כשבת ואסור בכל
מלאכה: ו**במוצאי**. אס חל בו יו"ט:
לא היו מצדילין. בתפלה המבדיל בין
קדש לקדש כמו שמבדילין ביו"ט
שחל להיות במוצאי"ש: **דברי הכל**
היא. לא הוה מסיקנא אדעתא דתישו
בפולוגמא דרבי ישמעאל ורבי עקיבא
דמתני': רבי עקיבא היא. דחשיב
ליה יו"ט כשבת הלכן לא בעי
למתקע להבדיל בין זה לזה להיכרח
דלא תקעין אלא בין יוס קל ליוס
חמור וכי היכי דשבת לא תקעי
להבדיל כהניס מלהקריב חלבי שבת
ביו"ט ביו"ט נמי לא תקעין להבדילין
מלהקריב חלבי יו"ט כשבת: **דאי**
ר' ישמעאל. כיון דקיל ליה יו"ט
משום שבת ליתקע להבטיל מהקריב חלבי
יו"ט כשבת ובתקיעה זו יצינו שהוא
יוס הקל ולכשיחול יו"ט במוצאי שבת
ולא יתקעו ידעו שמוטר להקריב בו
חלבי שבת: ורזיוס פס. בקריסין הן
בכל ואין לריבין סימן דכמי צבין
והספן. במסכת סוכה: ג' להבטיל
כו'. ומני להו תקיעות שצמדקס אין
פוחמין מכו"א תקיעות צמדקס וקס"ד
מתקעי להו צמדקס להיכרח דכהניס
תקעי להו: **דאמר** אביי. צמדקס
יומא צפרק ג' גצי בצרפת שעשתה
הילני המלכה על פתחו של היכל בשעה
השחמה וזרחת נילואות יולאות הימנה
והכל יודעים שזמן ק"ש הגיע ומוטבין
ורמינה תקורא ק"ש עס אנכי שמוטר
לא יא אלתמא לאו ציומא קריין ואמר
אביי הא סימן דנצרת לאשר עמא
שיקראו ק"ש צעונתה: **וליסקע**. בין
לר"ע בין לרבי ישמעאל לאודועי דקל
הוא משבת דיו"ט שרי בקניבת ירק
מלוש לנתק העלין מן הקלחין כדי
לשוותם שיהו מוכנים לתכין ולפרמן
דאמרין לתמן^א: דשרי משום דהו עניו
שרוחה ומומן ואינו ארוכל: **קניבה**.
כי הדיא דכלל גדול (ע"ל ע"ג.) האי מאן
דקניב סילקא אלא דהתם צמחור
והכא צמלוש: לפי שאין דוחין שבות
האסור. תקיעת שופר שבות הוא
וקאמרת לידחיה להודיע היתר
בקניבת ירק אין דוחין שבות להחיר
אלא לאסור כגון יו"ט שחל להיות

ביו"ט שחל להיות ערב שבת לא הוה תוקעין.
ולא תוקעין להודיע דחלבי שבת קריבין
ביו"ט ומיהו התם דבר ידוע הוא ש"ש
קיל הוא משבת והא דפרין עלה
בסמוך ואמאי ליתקע כי היכי דלידעי
דשרי שמיטה לאלתר אותה תקיעה
אינה אלא להודיע שהוא לילה ולא
להודיע ש"ש קל הוא משבת^ג והא
דלג קאמר הכא ליתקע כי היכי
דלידעו דחלבי יו"ט אין קריבין
בשבת^ד דהא כי לא תקעיה^ה נמי מממת^ו
שבת^ז ויו"ט שוין און קריבין של זה
זוה אס כן התקיעה אינה מוכח
שלא יהיו קריבין של יו"ט בשבת והא
נמי לא בעי למיפרך ולהבדיל במוצאי
שבת דלידעיה^ח דחלבי שבת קריבין
ביו"ט^ט דהא אפי' מזדיל צבית הכנס'
בצנים אין פרסום בצדלה כמו
תקיעה^י:

ביו"ט שחל להיות ערב שבת לא הוה תוקעין.
ולא תוקעין להודיע דחלבי שבת קריבין
ביו"ט ומיהו התם דבר ידוע הוא ש"ש
קיל הוא משבת והא דפרין עלה
בסמוך ואמאי ליתקע כי היכי דלידעי
דשרי שמיטה לאלתר אותה תקיעה
אינה אלא להודיע שהוא לילה ולא
להודיע ש"ש קל הוא משבת^ג והא
דלג קאמר הכא ליתקע כי היכי
דלידעו דחלבי יו"ט אין קריבין
בשבת^ד דהא כי לא תקעיה^ה נמי מממת^ו
שבת^ז ויו"ט שוין און קריבין של זה
זוה אס כן התקיעה אינה מוכח
שלא יהיו קריבין של יו"ט בשבת והא
נמי לא בעי למיפרך ולהבדיל במוצאי
שבת דלידעיה^ח דחלבי שבת קריבין
ביו"ט^ט דהא אפי' מזדיל צבית הכנס'
בצנים אין פרסום בצדלה כמו
תקיעה^י:

ביו"ט שחל להיות ערב שבת לא הוה תוקעין.
ולא תוקעין להודיע דחלבי שבת קריבין
ביו"ט ומיהו התם דבר ידוע הוא ש"ש
קיל הוא משבת והא דפרין עלה
בסמוך ואמאי ליתקע כי היכי דלידעי
דשרי שמיטה לאלתר אותה תקיעה
אינה אלא להודיע שהוא לילה ולא
להודיע ש"ש קל הוא משבת^ג והא
דלג קאמר הכא ליתקע כי היכי
דלידעו דחלבי יו"ט אין קריבין
בשבת^ד דהא כי לא תקעיה^ה נמי מממת^ו
שבת^ז ויו"ט שוין און קריבין של זה
זוה אס כן התקיעה אינה מוכח
שלא יהיו קריבין של יו"ט בשבת והא
נמי לא בעי למיפרך ולהבדיל במוצאי
שבת דלידעיה^ח דחלבי שבת קריבין
ביו"ט^ט דהא אפי' מזדיל צבית הכנס'
בצנים אין פרסום בצדלה כמו
תקיעה^י:

ביו"ט שחל להיות ערב שבת לא הוה תוקעין.
ולא תוקעין להודיע דחלבי שבת קריבין
ביו"ט ומיהו התם דבר ידוע הוא ש"ש
קיל הוא משבת והא דפרין עלה
בסמוך ואמאי ליתקע כי היכי דלידעי
דשרי שמיטה לאלתר אותה תקיעה
אינה אלא להודיע שהוא לילה ולא
להודיע ש"ש קל הוא משבת^ג והא
דלג קאמר הכא ליתקע כי היכי
דלידעו דחלבי יו"ט אין קריבין
בשבת^ד דהא כי לא תקעיה^ה נמי מממת^ו
שבת^ז ויו"ט שוין און קריבין של זה
זוה אס כן התקיעה אינה מוכח
שלא יהיו קריבין של יו"ט בשבת והא
נמי לא בעי למיפרך ולהבדיל במוצאי
שבת דלידעיה^ח דחלבי שבת קריבין
ביו"ט^ט דהא אפי' מזדיל צבית הכנס'
בצנים אין פרסום בצדלה כמו
תקיעה^י:

(א) מסך וי"ל ומתנן יו"ט שחל במוצאי מזדילין ולא תוקעין.

(א) סוכה ג"ג. (ב) וע"ל ב. וי"ט.
(ג) סוכה ג"ג. (ד) וי"ט.
(ה) פסחים מ"א. (ו) מולין כ"ג.
(ז) וע"ל לה"י. (ח) דף קט"ו.
(ט) ויקרא מ"א. (י) דף ע"ג.
וע"ש מוס' ד"ה האי מאן.
(כ) וי"ט מוס' לקמן ק"ד ד"ה
אלא לא ר"ל. (כ"א) [בפסחים של
מנחה ליהו"כ].

תורה אור השלם

1 ויאמר אלהם הוא אשר
דבר ?? שבתן שבת קודש לך
דבר את אשר תאפו אפו ואת
אשר תבשלו בשלו ואת כל
העדר תניחו לקבץ למשקנות
עד הבקר. שבת טו כג
2 ויום השביעי שבת לך
אלהיך לא תעשה כל
מלאכה אתה ובנך ובתך
עבדך ואמרת ובהמקד וגרך
אשר בשעריך. שמות כ ט

הנהגות הב"ח

(א) גבי אמר דר מנח תניא
גבי הכי מנין ליהו"כ:

הנהגות הגר"א

[א] גבי דר' יוסף. ל"ל דבר
הוא (ר"ל לני הרמזים
ומי"ט).

רבינו הגאון (המשך)

דינדעו דשרי לשחיטה לאלתר.
ועמיה קדושיה ודחה הא
דבר שישא. ואסיקנא אלא
מחוררתא דברב יוסף. וקשי
לן בהא שמתא. הא דאמר
רב יהודה בריה דרבי פוי
הא מתנייה ר' עקיבא היא,
דאי ר' ישמעאל הא אמר חלבי
שבת קריבין ביו"ט ליתקע
במי"ט ליהו"כ כי היכי דידעו
(וחלבי) [וחלבי] שבת ביו"ט
קריבין. וקשיא לן וכי יש
תקיעה במי"ט דאמר ליתקע
במי"ט. והוין מן החכמים
מפרשין ואמרי' האי גירסא
מאן דגריס ליתקע שבוטא
הוא, אלא הכי קאמר, דאי ר'
ישמעאל היא נבידיל כי היכי
דלידעו דחלבי שבת קריבין
ביו"ט. וסמכי במלמוד אי'
דגריסין ר' זעירא בשם ר'
הסדאי יו"ט שחל להיות ע"ש
אין תוקעין. לאחר שבת אין
מבידילין. אימא כר"ע. ברם
כ"י ישמעאל מבידיל שכן
חלבי שבת קריבין ביו"ט.
אי' זעירא קומי ר' מנח
אפילו כו' ישמעאל לא יבדיל
כלום הוא אלא להחיר דבר
שהוא אסור אילו הקטיר
חלבי שבת בשבת שאינו
מתיר. ויפרוקא דר' יוצא
במלמודא דלן היינו טעמא
דלא מבידילין משום דכתיבס
ורזיון. ט"פ ערין. וטעמא דרב
שישא דרב אידי נמי
איתיה לן מהתם. דגריסין
ההם אי' ישמעאל אחוי
דר' ברכיה ויבדיל שכן הוא
מתיר להחיר בכשיס ושקילת,
כלומר דבריס שאסוריס בשבת
ומתוריס ביו"ט. ומשיני לא
מן המנחה ולמעלן מותר
אבין מבידילין (שבת דאילמא)
והיבדיל (שבת דחוקה) היא.
ושנינן מן המנחה ולמעלה.
מה נפש כוס אין כאן גו'
אבין מבידילין אי' ר' יוסי
אבין מבידילין. וראינו שפירש
בה רבינו האי הגאון גו'
שיראל יהיה ויפירא לעד.
היא קושטא קושטא היא,
מיהו מחויא מילתא דבערב
יו"ט כ' מהו תוקיעה להבטיל
העם מן המלאכה ולהבדיל בין
קודש לחול. ובכרבי יו"ט נמי
איכא טובא. אלא מהו כו'
הוי ערב יו"ט עריו"ט חול.
אבל כו' הוין קודש לא תקעין.
ואע"ג דלא מפרשין בתקיעות

(א) מסך וי"ל ומתנן יו"ט שחל במוצאי מזדילין ולא תוקעין.